

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU NIERUCHOMEGO

3. Miejscowość
Gola

1. Nazwa

UKŁAD RURALISTYCZNY WSI

2. Czas powstania

XVI w.

8. Fotografia z opisem wskazującym orientację albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

4. Adres

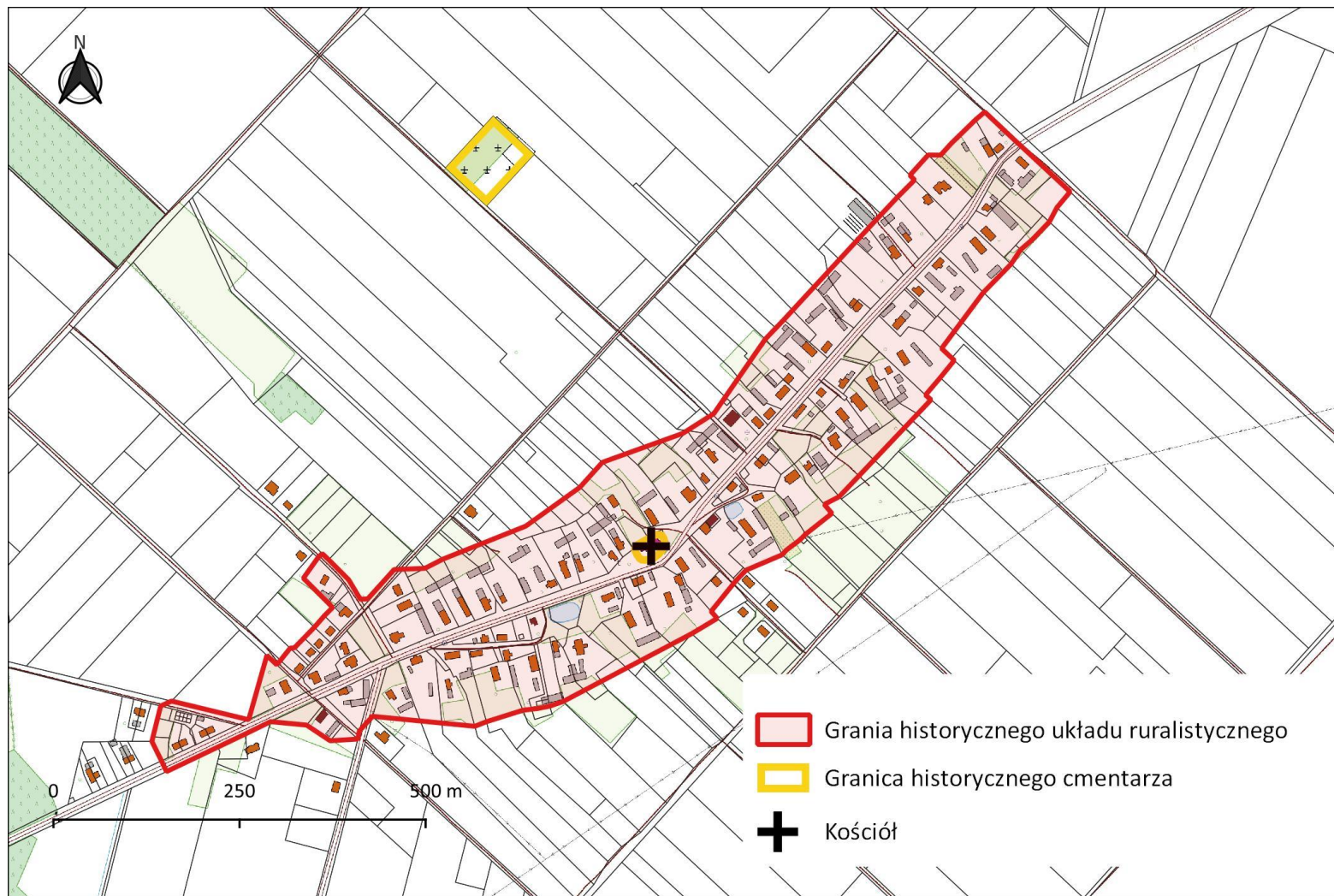
Gola
67-407 Szlichtyngowa

5. Przynależność administracyjna
województwo **lubuskie**

powiat **wschowski**

gmina **Szlichtyngowa**

6. Formy ochrony
Ustalenie ochrony w zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Szlichtyngowa, w części dotyczącej wsi Gola (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 25A z dn. 30 grudnia 1999 r., poz. 268).

Mapa.

Historia.

Najstarsza informacja o wsi pochodzi z 1307 r., wtedy to książę Henryk Głogowski podarował wieś klasztorowi klarysek, mającemu swoją siedzibę w Głogowie. Na pocz. XIV w. wieś była własnością rodu v. Kreckwitz. Z 1366 r. pochodzi pierwsza wzmianka o kościele, który w latach 1546-1653 przeszedł w ręce ewangelików. Następnie w 1580 r. kościół podlegał już biskupstwu wrocławskiemu. W 1670 r. budowa nowego kościoła z fundacji rodu v. Kreckwitz. W 1768 r. wspominany kościół katolicki pw. św. Jadwigi. W 1786 r. remont kościoła, 2.poł. XIX w. budowa wolnostojącej dzwonnicy na terenie cmentarza przykościelnego. W 1902 r. budowa kościoła ewangelickiego (na miejscu dzisiejszej świetlicy). Lata 1940-1945 budowa umocnień wojennych. Po 1945 r. wieś znalazła się w granicach Polski. W latach 60-tych XX w . rozebrano ewangelicki szachulcowy kościół ewangelicki we wsi.

Opis.

Wieś sołecka położona na południowo-wschodnim krańcu woj. lubuskiego, w gminie Szlichtyngowa, powiecie wschowskim, we wschodniej części Pradoliny Głogowskiej mezoregionu Obniżenia Milicko-Głogowskiego. Miejscowość położona ok. 5 km na północny wschód od Szlichtyngowej, wzdłuż drogi lokalnej ze Wschowy do wsi Stare Serby pod Głogowem. Gola położona jest na skraju zwartych kompleksów leśnych od strony zachodniej. Wieś o układzie ulicówki, ciągnąca się wzdłuż drogi ze Wschowy do Głogowa. Zabudowa zagrodowa zlokalizowana wzdłuż drogi biegnącej przez wieś. W centrum wsi znajduje się na niewielkim wyniesieniu kościół. Nieco dalej, również po tej samej stronie drogi, przy bocznej drodze do cmentarza, był kościół ewangelicki, na miejscu którego obecnie stoi współczesna świetlica i rozpościera się pusty plac.

Wartości.

Zabudowa wsi pod względem typologicznym nie jest jednolita. Pierzeje zagród wzdłuż ciągów komunikacyjnych W miejscowości przeważają budynki ustawione kalenicowo do drogi, zdarzają się usytuowane szczytem. Budynki są parterowe, murowane, z dachami dwuspadowymi z pokryciem ceramicznym i cementowym. Zabudowa gospodarcza rozplanowana na zapleczu siedlisk, wokół podwórza: murowana z cegły nieotynkowanej i tynkowanej. Niektóre z budynków mieszkalnych i otaczająca je zabudowa gospodarczej są okazale, domy mieszkalne są obszerne, o wieloosiowych elewacjach, z wystawkami w dachu na osi centralnej i gankami poprzedzającymi wejście.

Stan zachowania.

Historyczny układ przestrzenny wsi zachowany bez większych zniekształceń. Budynki w średnim stanie technicznym, zwłaszcza dachy domów, ich elewacje, oraz budynki gospodarcze wymagają remontu. Pierwotna nawierzchnia ulic zachowała się dość dobrze. Wiele budynków w wyniku niekontrolowanych remontów utraciły znaczną część cech waloryzujących, w tym detal architektoniczny, lecz zachowała się w sporej ilości pierwotna stolarka drzewiowa. Budynki gospodarcze — częściowo nieużytkowane.

Postulaty dotyczące konserwacji.

układ ruralistyczny Goli należy traktować jako zabytkowy, dlatego proponuje się ustalić następujące strefy ochrony konserwatorskiej: Strefa ochrony konserwatorskiej A — obszar ulicówki wyznaczony przez istniejącą zabudowę, wraz z terenem historycznego cmentarza. Strefa ta obejmuje teren szczególnie wartościowy o czytelnej historycznej strukturze przestrzennej, nasycony obiektami o wartościach kulturowych i zabytkowych. Strefa A: powinien obowiązywać bezwzględny priorytet wymagań konserwatorskich i konieczne jest objęcie jej ochroną, poprzez opracowanie szczegółowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz wykonanie dla kompleksu urbanistycznego studium rewaloryzacji.

Bartosz Idryjan

20.09.2021r.

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków